

PATNĀ•KY

StĀ™eda, 30 zĀĭĀ™Ā- 2020

Dnes si povĀ-me nĀ›co zajĀ-mavĀ©ho o tak â€žzobyĀ•ejnĀ© zĀĭleĀ¾itostiâ€œ, jako je patnĀ-k. TeĀ• uĀ¾ jsou k nĀ›Ā•emu ne ale asi nevĀ-te, jak nesmĀ-rnĀ› jsou starĀ© a jak velmi dĀleĀ¾itou funkci pĀvodnĀ› mĀ›ly. PatnĀ-ky se stavĀ›ly podĀ© cest dob starĀ©ho ĀĀ-ma. NapĀ™Ā-klad - pro rychlou dopravu legiĀ- byly v tĀ© dobĀ› budovĀjny rozsĀjhlĀ© komunikace po celĀ impĀ©riu (odhadovĀjno 160-300 tisĀ-c km), byly osazovĀjny v pravidelnĀ½ch vzdĀĭlenostech.

A tehdy takĀ© slouĀ¾ily napĀ™. pro snazĀĭ- nasedĀĭnĀ- a sesedĀĭnĀ- z konĀ›. V Ā•eskĀ©m vĀ½razu â€žpatnĀ-kâ€œ je z od slova â€žpataâ€œ, neboĀ¥ patnĀ-k byl pĀ™mi nasedĀĭnĀ- pro patu jezdce oporou.

DalĀĭĀ- jejich funkce - slouĀ¾ily jako ochrana pĀ™ed poĀĭkozenĀ-m stĀ›n, nĀĭroĀ¾Ā- a vjezdĀ- palĀĭcĀ- i objektĀ- mĀ©nĀ› vĀ½znamnĀ½ch koly koĀskĀ½ch povozĀ-. KdyĀ¾ na pĀ™elomu devatenĀĭctĀ©ho a dvacĀĭtĀ©ho stoletĀ- nastoupily k doprav osob i nĀĭkladĀ- automobily, ochrannĀ© patnĀ-ky zaĀ•aly ztrĀĭcet svĀ›j vĀ½znam

A dnes na nĀ› padne chodcĀ›v pohled jen ojedĭnĀ›le. PĀ™esto pĀ™eĀ¾il ochrannĀ½ch patnĀ-kĀ- znaĀ•nĀ½ poĀ•et. SouvislĀ patnĀ-kĀ- urĀ•enĀ½ch k ochranĀ› prĀĀ•elĀ-; v Ā°zkĀ½ch uliĀ•kĀĭch chrĀĭjnĀ- stĀ›ny na jednĀ© i obou stranĀĭch; rohy budov osamĀ›lĀ©, masivnĀ-, vysokĀ© a pĀ™evĀĭĀ¾nĀ› pĀ›knĀ› tvarovanĀ© nĀĭroĀ¾nĀ- (rohovĀ©) ochrannĀ© patnĀ-ky; u vjezdĀ mĀ-stĀ› pĀĭry stejnĀ½ch ochrannĀ½ch patnĀ-kĀ-, i kdyĀ¾ prĀ›vĀ› tyto jsou souĀ•asnĀ½m provozem nejvĀ-ce ohroĀ¾eny.

V Praze jsou ochrannĀ© patnĀ-ky od baroknĀ-ch aĀ¾ po novodobĀ©, a s jejich stĀĭĀ™Ā-m souvisĀ- materiĀĭ, ze kterĀ©ho jsou zhotoveny.

Ty nejstarĀĭ- jsou z pĀ-skovce, pouĀ¾it byl i mramor, pozdĀĭji Ā¾ula a naposled travertin a Ā¾elezo. VĀ½Āĭky i pĀ›dorysnĀ© rozmĀ›ry patnĀ-kĀ- existujĀ- v Ā™adĀ› variant, ale nejvĀ›tĀĭ- variabilitost je v jejich tvarech. Jsou to koule, polokoule, vĀĭlce, kuĀele, jehlany ĀĭpiĀ•atĀ© i komolĀ© a rĀznĀ© kvĀĭdry. Mohou bĀ½t z jednoho dĀ-lu, dvoudĀ-lnĀ© i sloĀ¾enĀ© z vĀ-ce s

OchrannĀ© patnĀ-ky se takĀ© liĀĭĀ- opracovĀĭnĀ-m a zdobenĀ-m.

Ā›ady ochrannĀ½ch patnĀ-kĀ- mĀ-Ā¾eme vidĀ›t pĀ™ed BuquoyskĀ½m velkĀ½m palĀĭcem na VelkopĀ™evorskĀ©m nĀĭmĀ (FrancouzskĀ© velvyslanectvĀ-), LobkovicĀ½m palĀĭcem ve VlaĀĭskĀ© ulici (NĀ›meckĀ© velvyslanectvĀ-), ToskĀĭnskĀ½m palĀĭcem v hornĀ- Ā•ĭjsti HradĀ•anskĀ©ho nĀĭmĀ›stĀ- (novodobĀ© patnĀ-ky).

Na HradĀ•anskĀ©m nĀĭmĀ›stĀ- je pak jeĀĭtĀ› jedna Ā™ada patnĀ-kĀ-, a to obklopujĀ-cĀ-ch mariĀĭnskĀ½ sloup, postavenĀ½ kolem roku 1730. DvĀ› krĀĭtkĀ© Ā™ady patnĀ-kĀ- jsou tĀ©Ā¾ za vjezdem do PlatĀ½zu z UhelnĀ©ho trhu. NĀ› kterĀ© z nich s koutech, kde ochranu stĀ›ny nemohly plnit. PatnĀ› zde slouĀ¾ily kromĀ› ochrany stĀ›ny takĀ© k uvazovĀĭnĀ- jezdeckĀ½ch k

UnikĀĭtnĀ- Ā™ada dvaceti sedmi novodobĀ½ch kovovĀ½ch patnĀ-kĀ-, seĀĭroubovanĀ½ch z nĀ›kolika Ā•ĭstĀ-, byla postaven MalostranskĀ©m nĀĭmĀ›stĀ- pĀ™ed LichtenĀĭtejnĀ½m palĀĭcem.

V palĀĭci sĀ-dlil v letech 1620 â€“ 1627 mĀ-stodrĀ¾Ā-cĀ- Karel z LichtenĀĭtejna, hlavnĀ- pĀ›vodce poprav dvaceti sedmi vĀ› stavovskĀ©ho povstĀĭnĀ-. ShodnĀ½ poĀ•et popravenĀ½ch Ā•eskĀ½ch pĀĭnĀ› s poĀ•tem kovovĀ½ch patnĀ-kĀ-, vzhledem pĀ™ipomĀ-najĀ-cĀ- ozbrojence, snad nenĀ- nĀĭhoda.

NeĀ°plnĀ© Ā™ady patnĀ-kĀ- â€“ nebo Ā™ady patnĀ-kĀ- rĀznĀ½ch tvarĀ› jsou i v Ā°zkĀ½ch uliĀ•kĀĭch â€“ kde se kola povozĀ- dostĀĭvala do nebezpeĀ•nĀ© blĀ-zkosti stĀ›n domĀ-. Takto je vybavena StĀ™Ā-brnĀĭ ulice , BorĀĭov, Ā›etĀ›zovĀĭ i T ulice ve StarĀ©m MĀ›stĀ›; na MalĀ© StranĀ› pak ulice VĀĭehrdova a Ke Hradu.

OchrannĀ© patnĀ-ky jsou u stĀ›ny chrĀĭmu sv. MikulĀĭĀje na MalostranskĀ©m nĀĭmĀ›stĀ- (vlevo od vchodu do zvonice tohoto chrĀĭmu).

PatnĀ-ky nĀĭroĀ¾nĀ- jsou pĀ™Ā-mo na rozĀ-ch chrĀĭjnĀ›nĀ½ch objektĀ- a jsou vĀ½raznĀ© a nepĀ™ehĀ©dnutelnĀ©. NapĀ ochrannĀ½ patnĀ-k v LĀĭzeĀskĀ© ulici mĀ›Ā™Ā- pĀ™es dva metry a je ukonĀ•en hlavicĀ- v podobĀ› kvĀ›tu. ZajĀ-mavostĀ- patnĀ-kĀ- je to, Ā¾e jsou pĀ™evĀĭĀ¾nĀ› osamĀ›lĀ©. Pokud v Ā°stĀ- ulice stojĀ- proti sobĀ› dva nĀĭroĀ¾nĀ- patnĀ-ky, je ka MoĀnĀĭ, Ā¾e tento i dalĀĭĀ- z pĀ›knĀ½ch patnĀ-kĀ-, mohly vzniknout v nĀ› kterĀ© z vyhlĀĭĀĭnĀ½ch praĀ¾skĀ½ch kamer hutĀ-. BohuĀ¾el na patnĀ-cĀ-ch a v literatuĀ™e je anonymita o jejich tvĀrcĀ-ch i dobĀ› jejich vzniku.

Mãjte ve svã©m okolí- zajã-mavã½
patnã-k?

Pã™ã-padnã› zajã-mavã½ zãjã¼itek?

d@niela